

Türkmenistanyň Zähmet we ilaty durmuş taýdan goramak ministrliginiň
2013-nji ýylyň 13-nji fewralynda çykaran 13-Ö belgili
B U Ý R U G Y

**Ätiýaçlandyrylan şahslaryň pensiýa gatançlarynyň we pensiýa
maýasynyň şahsylaşdyrylan hasabyny ýöretmegiň tertibini tassyklamak
barada**

(Türkmenistanyň ministrlikleriniň we pudaklaýyn dolandyryş edaralarynyň kadalaşdyryjy
hukuk namalarynyň ýygyny, 2017 ý., № 1 (23), 43-nji sahypa)

«Döwlet pensiýa ätiýaçlandyrmasy hakynda» Türkmenistanyň Kanunynyň
36-njy maddasyny ýerine ýetirmek maksady bilen, **buýurýaryn:**

Ätiýaçlandyrylan şahslaryň pensiýa gatançlarynyň we pensiýa maýasynyň
şahsylaşdyrylan hasabyny ýöretmegiň Tertibini tassyklamaly (goşulýar).

Türkmenistanyň Zähmet we ilaty
durmuş taýdan goramak ministrliginiň
2013-nji ýylyň 13-nji fewralynda
çykaran 13-Ö belgili buýrugy bilen
tassyklandy

**Ätiýaçlandyrylan şahslaryň pensiýa gatançlarynyň we pensiýa
maýasynyň şahsylaşdyrylan hasabyny ýöretmegiň
Tertibi**

(Türkmenistanyň Zähmet we ilaty durmuş taýdan goramak ministriň
2019-njy ýylyň 4-nji martyndaky we 2020-nji ýylyň 8-nji maýyndaky buýruklary esasynda
girizilen üýtgetmeler we goşmaçalar bilen, Türkmenistanyň Adalat ministrligi tarapyndan
2019-njy ýylyň 1-nji aprelinde we 2020-nji ýylyň 26-njy maýynda 1204 we 1333 bellige
alyş belgisi bilen döwlet belligine alnan)

I. Umumy düzgünler

1. Ätiýaçlandyrylan şahslaryň pensiýa gatançlarynyň we pensiýa maýasynyň
şahsylaşdyrylan hasabyny ýöretmegiň Tertibi (mundan beýläk - Tertip) «Döwlet
pensiýa ätiýaçlandyrmasy hakynda» Türkmenistanyň Kanunyna laýyklykda
işlenip taýýarlanylady we ätiýaçlandyrylan şahslaryň pensiýa gatançlarynyň we
pensiýa maýasynyň şahsylaşdyrylan hasabyny ýöretmegiň tertibini kesgitleýär.

2. Şu Tertipde ulanylýan düşüňjeler «Döwlet pensiýa ätiýaçlandyrmasy
hakynda» Türkmenistanyň Kanunynda, Türkmenistanyň beýleki kanunlarynda we
kadalaşdyryjy hukuk namalarynda kesgitlenilen manylarda ulanylýar.

Şu Tertipde ulanylýan beýleki adalgalary, şu düşüňjeleri göz önünde tutýar:

1) **atly pensiýa hasap** – Döwlet pensiýa ätiýaçlandyrmasyňa çekilen
raýatlaryň pensiýa gatançlarynyň we pensiýa maýasynyň şahsy maglumatlaryny öz
içine alýan, maglumatlar binýadyna girizilen, resminamalar;

2) **atly pensiýa hasabyň ätiýaçlandyрма belgisi** – ätiýaçlandyrylan şahsyň atly pensiýa hasabyna ätiýaçlandyryjy tarapyndan berilýän hemişelik belgi;

3) **pensiýa ätiýaçlandyrmasyň kitapçasy** – pensiýa ätiýaçlandyrmasyňa gatnaşýan şahsyň bellige alnandygyny tassyklaýan kitapça;

4) **hasabat döwri** – ätiýaçlandyrylan tarapyndan ätiýaçlandyrylan şahsyň iş hakynyň (girdejisiniň) we pensiýa gatançlarynyň möçberi barada şahsy maglumatlarynyň berilýän döwri.

3. Şu Tertip pensiýa ätiýaçlandyrmasyňa gatnaşygy bolan her bir ätiýaçlandyrylan şahsyň pensiýa gatançlary we pensiýa maýasy baradaky (şahsy) hasabyny ýöretmegiň;

pensiýa ätiýaçlandyrmasy ulgamynda ätiýaçlandyrylan şahslary bellige almagyň;

Türkmenistanyň Pensiýa gaznasyna (mundan beýläk – Gazna) we onuň ýerli edaralaryna ätiýaçlandyrylan şahslaryň zähmet haklary (girdejiler) barada, hasaplanan we tölenen pensiýa gatançlary barada maglumatlary (mundan beýläk - şahsy maglumatlar) bermekligiň;

ätiýaçlandyrylan şahsyň pensiýa gatançlary baradaky şahsy maglumatlaryny olaryň atly pensiýa hasaplaryna girizilmegiň;

pensiýa gatançlarynyň hasaplanyşynyň we tölenişiniň dogrudugyna gözegçiligi amala aşyrmak üçin şahsy maglumatlary peýdalanmaklygynyň düzgünlerini kesgitleýär.

4. Ätiýaçlandyrylan şahsy bellige almaklygy we atly pensiýa hasabyny ýöretmegi Gaznanyň ýerli edaralary (mundan beýläk – ätiýaçlandyryjy) amala aşyrýar.

5. Şahsylaşdyrylan hasap şu aşakdakylary özünde jemleýär:

hasaba alnan ätiýaçlandyrylan şahslar barada maglumatlary;

zähmet haklary (girdejileri), pensiýa ätiýaçlandyrmasy boýunça hasaplanylan, tölenilen we gelip gowşan pensiýa gatançlary hakynda maglumatlary;

pensiýa ätiýaçlandyrmasy boýunça ätiýaçlandyrylan şahslary hasaba alynmazdan ön bolan hökmany pensiýa ätiýaçlandyrmasy ulgamynda iş döwri we (ýa-da) iş döwrüne goşulýan beýleki döwürleri - başlangyç pensiýa maýasynyň möçberini hasaplamak üçin atly pensiýa hasaplara girizmeli maglumatlary;

meýletin pensiýa ätiýaçlandyrmasy boýunça ätiýaçlandyrylan şahslaryň pensiýa toplamalaryna hasaplanan maýa goýum girdejisi hakynda maglumatlary;

hökmany we hökmany hünär pensiýa ätiýaçlandyrmasy boýunça şertli-toplaýyş pensiýa maýasyna hasaplanan şertli maýa goýum girdejisi hakynda maglumatlary;

şertli-toplaýyş we toplaýyş pensiýa usullary boýunça pensiýalaryň möçberini hasaplamak hem-de hasabatlaryny ýöretmek üçin maglumatlary;

pensiýalary we pensiýa toplamalaryny tölemek üçin harajatlaryň möçberleriniň hasabaty barada maglumatlary.

6. Pensiýa gatançlarynyň we pensiýa maýasynyň şahsy hasaby şertli-toplaýyş pensiýa usuly boýunça pensiýa bellenýänçä, toplaýyş pensiýa usuly boýunça pensiýa hasabyndaky serişdeler doly harçlanýança ýöredilýär.

II. Ätiýaçlandyrylan şahslary bellige almak

7. Pensiýa ätiýaçlandyrmasyňa gatnaşygy bolan her bir şahs bellige alynmalydyr. Ätiýaçlandyrylan şahsy bellige almak ätiýaçlandyrylan şahsa atly pensiýa hasaby açmagy, pensiýa ätiýaçlandyrmasyňyň kitapçasyny bermegi göz önünde tutýar. Bellige almagyň senesi atly pensiýa hasabyň açylan senesi bolup durýar.

8. Ätiýaçlandyrylan öň hökmany pensiýa ätiýaçlandyrmasyňa gatnaşygy bolmadyk şahs bilen işleri we hyzmatlary ýerine ýetirmek üçin zähmet şertnamalary we raýat-hukuk häsiýetli şertnamasyny baglaşanda, şuna görä Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda tölenilýän zähmet hem-de beýleki haklara (pul we önüm görnüşinde) üçin ätiýaçlandyрма gatançlary hasaplanýan bolsa, oňa pensiýa ätiýaçlandyrmasy boýunça ätiýaçlandyrylan şahsyň sowalnamasyny (1-nji goşundy) düzüp, şertnama baglaşan gününden soň 10 iş günü möhletinden gijä galman, ätiýaçlandyryja berýär.

9. Sowalnamadaky maglumatlaryň dogrudygyny ätiýaçlandyrylan şahsyň goly we ätiýaçlandyryjanyň goly hem-de möhri bilen kepillendirilýär. Ätiýaçlandyrylan şahslaryň sowalnamalary ätiýaçlandyrylan tarapyndan ätiýaçlandyryja berilýär. Sowalnamadaky ätiýaçlandyrylan şahs baradaky görkezilen maglumatlaryň takykdygyna ätiýaçlandyrylan we ätiýaçlandyrylan şahs jogapkärdir.

10. Ätiýaçlandyryjy ätiýaçlandyrylan şahs baradaky sowalnamany alan gününden başlap 10 iş gününň dowamynda atly pensiýa hasabyny açýar we pensiýa ätiýaçlandyrmasyňyň kitapçasyny taýýarlaýar hem-de ätiýaçlandyrylan şahslary bellige alyş kitabynda (2-nji goşundy) ýazgy geçirýär.

Zerur bolan ýagdaýynda ätiýaçlandyryjy şol möhletde ätiýaçlandyryjana ätiýaçlandyrylan şahs baradaky maglumatlary takyklamagyň talap haty (3-nji goşundy) bilen ýüz tutup bilýär.

Hökmany pensiýa ätiýaçlandyrmasy ulgamynda ätiýaçlandyrylan şahsa meňzeş maglumatlary jemleýän atly pensiýa hasabyň bolan ýagdaýynda ätiýaçlandyryjy tarapyndan ätiýaçlandyrylan şahsy bellige almakdan saklanmak barada habarnamany (4-nji goşundy) taýýarlap, ol barada ätiýaçlandyryjany we ätiýaçlandyrylan şahsy habarly edýär.

11. Ätiýaçlandyrylan pensiýa ätiýaçlandyrmasyňyň kitapçalaryny alandan soňra, bir hepdäniň dowamynda ätiýaçlandyrylan şahslara bermek bilen olaryň zähmet depderçelerinde pensiýa ätiýaçlandyrmasy ulgamynda bellige alynandyklary baradaky belgini (atly hasabyň belgisini) goýýar.

Özbaşdak iş bilen meşgullanýan şahslara bellige alynandyklary baradaky belgi, ätiýaçlandyryjy tarapyndan goýulýar.

12. Pensiýa ätiýaçlandyrmasy boýunça meýletin hukuk gatnaşyklaryna giren şahslar, şol sanda Türkmenistanyň çäginde daşarda işleýän we özi üçin ätiýaçlandyрма gatançlarynyň tölegini amala aşyrylan Türkmenistanyň raýatlary, ätiýaçlandyrylan şahslar üçin beýleki fiziki şahslar ätiýaçlandyрма gatançlarynyň tölegini amala aşyranda hem-de işlemeýän ätiýaçlandyrylan şahslar, ýaşayan ýeri boýunça (ýazgy boýunça) ätiýaçlandyryjyda bellige alynýar. Görkezilen şahslar bellige alnanda ätiýaçlandyryja ätiýaçlandyrylan şahsyň sowalnamasyny we

pasportyny berýär. Ätiýaçlandyryjy ätiýaçlandyrylan şahsyň sowalnamasy esasynda 10 iş gününň dowamynda bellige almak barada çözügüt kabul edýär.

13. Ätiýaçlandyrylan zähmet ýa-da raýat-hukuk häsiýetli şertnamasyny baglaşan ýagdaýynda, Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda tölenilýän zähmet hem-de beýleki haklara (pul we önüm görnüşinde) üçin ätiýaçlandyрма gatançlary hasaplanýan bolsa, pensiýa ätiýaçlandyrmasy boýunça hukuk gatnaşygynda bolan şahs barada, şahsy maglumatlaryny şu Tertibe laýyklykda berýär.

III. Ätiýaçlandyrylan şahsyň atly pensiýa hasaby

14. Pensiýa ätiýaçlandyrmasy ulgamynda hasaba alnan her bir ätiýaçlandyrylan şahsa ätiýaçlandyryjy tarapyndan hemişelik belgi berilen atly pensiýa hasaby açylýar.

15. Atly pensiýa hasap umumy, hökmany we goşmaça böleklerden ybarat bolýar.

1) Atly pensiýa hasabyň umumy bölegi şulary öz içine alýar:

atly pensiýa hasabyň belgisi;

familiýasy, ady, atasynyň ady, şol sanda doglan wagtyndaky familiýasy;

jynsy;

doglan senesi;

doglan ýeri;

hemişeki ýaşaýan ýeri boýunça salgysy (ýazgy boýunça);

pasportynyň tapgyry, belgisi, kim tarapyndan we haçan berilen;

ätiýaçlandyrmanyň görnüşü;

raýatlygy;

ätiýaçlandyrylan şahs hökmünde bellige alnan senesi;

atly pensiýa hasabyň açylan, ýapylan we geçirilen senesi;

ätiýaçlandyrylanyň bellige alnan belgisi;

2) Atly pensiýa hasabyň hökmany bölegi şertli toplaýyş usuly boýunça hukuk gatnaşyklarynyň aşakdaky maglumatlaryny öz içine alýar:

Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda pensiýa gatançlaryny hasaplamak üçin ulanylan zähmet hakynyň (girdejiniň) möçberi.

ätiýaçlandyrylanyň hökmany we hökmany hünär pensiýa ätiýaçlandyrmasy boýunça ätiýaçlandyrylan şahsa hasaplanan pensiýa gatançlarynyň möçberini;

ätiýaçlandyrylan şahs üçin tölenen we gelip gowşan hökmany we hökmany hünär pensiýa gatançlarynyň möçberini;

pensiýa ätiýaçlandyrmasy boýunça pensiýa gatançlarynyň geçirilendigi baradaky töleg tabşyrygynyň senesini we belgisini;

özbaşdak iş bilen meşgullanýan şahslar tarapyndan tölenen pensiýa gatançlary hakynda kwitansiýanyň senesini we belgisini;

hasaplanan pensiýa maýasy hakynda maglumatlar, indeksirlemek hakyndaky maglumatlary goşmak bilen;

pensiýany kesgitlemek we onuň möçberini indeksirlemek baradaky maglumaty.

3) Atly pensiýa hasabyň goşmaça bölegi toplaýyş pensiýa usuly boýunça hukuk gatnaşyklarynyň aşakdaky maglumatlaryny öz içine alýar:

Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda pensiýa gatançlaryny hasaplamak üçin ulanylan zähmet hakynyň (girdejiň) möçberi;

ätiýaçlandyrylan şahsa ätiýaçlandyrylan tarapyndan hasaplanan meýletin pensiýa gatançlarynyň göterimini we möçberini;

şol ätiýaçlandyrylan şahsa tölenen we gelip gowşan meýletin pensiýa ätiýaçlandyrmasy boýunça pensiýa gatançlarynyň möçberi hem-de onuň gelen senesini (gün, aý, ýyl);

meýletin pensiýa gatançlarynyň geçirilendigi hakyndaky töleg tabşyrygynyň senesini we belgisini;

özbaşdak iş bilen meşgullanýan şahslar tarapyndan tölenen pensiýa gatançlary hakynda kwitansiýanyň senesini we belgisini;

hasaplanan maýa goýum girdejinini görkezmek bilen, pensiýa toplamasy barada maglumatyny;

pensiýa toplamlarynyň serişdeleriniň hasabyna geçirilen tölegleriň möçberlerini (birwagtlaýyn tölegler, toplama pensiýasynyň tölegleri).

16. Ätiýaçlandyrylan şahslaryň atly pensiýa hasaplaryna pensiýa gatançlary baradaky maglumatlar ätiýaçlandyrylanyň bank edaralarynyň pensiýa gatançlarynyň geçirilendigi baradaky tassyknamasyndan soň girizilýär.

17. Atly pensiýa hasabyň hökmany bölegi şertli-toplaýyş pensiýa usulynda pensiýa bellenilýänçä ýöredilýär, atly pensiýa hasabyň goşmaça bölegi pensiýa toplamlary doly tölenilýänçä ýöredilýär. Atly pensiýa hasap ätiýaçlandyrylan şahsyň pensiýa bolan hukugyna resmi esas bolup durýar.

Ätiýaçlandyrylan şahs aradan çykanyndan soň, onuň atly pensiýa hasaby ýapylýar we buhgalterçilik hasabaty we hasabatlylygy boýunça resminamalaryň saklanylyşynyň düzgünlerine laýyklykda saklanýar.

Ätiýaçlandyrylan şahslaryň atly pensiýa hasaplaryndaky bar bolan pensiýa maýasy barada maglumatlaryň gizlinligini ätiýaçlandyryjy kepillendirýär.

IV. Pensiýa ätiýaçlandyrmasyň kitapçasy

18. Ätiýaçlandyrylan şahslara ätiýaçlandyryjy tarapyndan pensiýa ätiýaçlandyrmasyň kitapçasy berilýär. Pensiýa ätiýaçlandyrmasyň kitapçasynyň görnüşi Gaznanyň Müdiriýeti tarapyndan tassyklanylýar.

19. Pensiýa ätiýaçlandyrmasyň kitapçasy ätiýaçlandyrylan şahsda saklanýar we ol pasporty ýa-da onuň ornuny tutýan resminama bolan halatynda hakykydyr.

20. Ätiýaçlandyrylan zähmet ýa-da raýat-hukuk häsiýetli şertnamasyny baglaşan ýagdaýynda, şuna görä Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda tölenilýän zähmet hem-de beýleki haklara (pul we önüm görnüşinde) ätiýaçlandyрма gatançlary hasaplanan ýagdaýynda ätiýaçlandyrylan şahsdan pensiýa ätiýaçlandyrmasyň kitapçasyny talap etmäge haklydyr, ätiýaçlandyrylan şahs hem kitapçasyny görkezmäge borçludur.

21. Ätiýaçlandyrylan şahs şu aşakdaky ýagdaýlarda pensiýa ätiýaçlandyrmasyň kitapçasyny çalyşmak hakynda (5-nji goşundy) ýa-da nusgasyny bermeklik barada arza bilen ätiýaçlandyryýana ýüz tutup biler:

familyasynyň, adynyň, atasynyň adynyň, ätiýaçlandyrylan şahsyň doglan senesiniň ýazgysynyň üýtgemegi, pensiýa ätiýaçlandyrmasyň kitapçasyndaky maglumatlarda nätakyklyklaryň ýüze çykmaklygy ýa-da ýalňyşlyklaryň bolmagy;

pensiýa ätiýaçlandyrmasyň kitapçasynyň ýitirilmegi ýa-da onuň ulanmak üçin ýaramsyzlygy.

22. Ätiýaçlandyryjy ätiýaçlandyrylan şahsyň pensiýa ätiýaçlandyrmasyň kitapçasynyň çalyşylmagyny esaslandyryan resminamalary bilen bilelikde arzany kabul edeninden soňra on iş gününň dowamynda pensiýa ätiýaçlandyrmasyň kitapçasynyň çalyşylmagy, onuň nusgasynyň berilmegi, ýa-da berilmezligi barada çözüti kabul edýär. Arzada görkezilen ätiýaçlandyrylan şahsyň, ätiýaçlandyрма ulgamynda atly pensiýa hasabynyň bolmadyk ýa-da ätiýaçlandyрма belgisi, familiýasy, ady, atasynyň ady barada maglumatlarynyň gabat gelmedik ýagdaýynda, sebäbini beýan etmek bilen ätiýaçlandyryýana we ätiýaçlandyrylan şahsa habar berilýär

V. Pensiýa gatançlaryny geçirmek we ätiýaçlandyrylan şahslar barada şahsy maglumatlary bermek

23. Ätiýaçlandyryjy ätiýaçlandyryýan tarapyndan berlen hasabatly aýry kärhanalar, edaralar, guramalar boýunça ýöredýär. Ätiýaçlandyryjy şahsylaşdyrylan hasaby düzýän, şahsy maglumatlaryň resminamalarynyň görnüşleriniň doldurulyşyny barlaýar, kabul edilendigi barada bellik edýär.

24. Ätiýaçlandyryýan her aýda ätiýaçlandyrylan şahslar üçin pensiýa gatançlaryny geçirýär we hasabat döwrüniň yz ýanyndaky aýynyň 20-sinden gijä galman, pensiýa ätiýaçlandyrmasy boýunça geçirilýän pensiýa gatançlary barada maglumaty (6(a)-njy goşundy) ätiýaçlandyryja tabşyrýar.

Ätiýaçlandyryýan daýhan birleşikler kärendeçiler üçin hasabat döwri, ýylda bir gezekden az bolmazlyk bilen oba hojalyk önümleriniň öndürilýän möwsümine laýyklykdaky pensiýa gatançlaryny geçirýärler we hasabat döwrüniň soňundaky ikinji aýyň 15-inden gijä galman, pensiýa ätiýaçlandyrmasy boýunça geçirilýän pensiýa gatançlary barada maglumaty (şu Tertibe 6(b)-njy goşundy) ätiýaçlandyryja tabşyrýar. Oba hojalyk önümleriniň öndürilýän möwsümi Türkmenistanyň Oba hojalyk we daşky gurşawy goramak ministrligi tarapyndan bellenilýär.

Özbaşdak iş bilen meşgullanýan hökmany we (ýa-da) meýletin pensiýa ätiýaçlandyrmasyga gatnaşýan şahslar, özleri üçin pensiýa gatançlaryny Gaznanyň hasabyna hasabat döwri üçin töleg geçirýärler.

25. Ätiýaçlandyryýan, ätiýaçlandyrylan şahslaryň talabyna görä olaryň atly pensiýa hasabyna geçirilen pensiýa gatançlary baradaky maglumatlary berýär.

Ätiýaçlandyrylan şahsyň işden çykan, başga bir işe geçen ýagdaýynda ýa-da raýat-hukuk häsiýetli şertnamasy bozulan ýagdaýynda Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda tölenilýän zähmet hem-de beýleki haklaryna (pul we

önüm görnüşinde) ätiýaçlandyрма gatançlary hasaplanýan bolsa, ätiýaçlandyryan ätiýaçlandyrylan şahsyň atly pensiýa hasabyna geçirilen pensiýa gatançlary baradaky öň talap edilmedik maglumatlaryny bermelidir.

26. Ätiýaçlandyryanyň ýapylmagy bilen bagly ätiýaçlandyryan hökmünde hasapdan aýyrylan halatynda, ätiýaçlandyryanyň hasapdan aýyrylmagyna degişli resminamalary bilen bir wagtda olarda işleýän ähli ätiýaçlandyrylan şahslaryň öň berilmedik şahsy maglumatlaryny berýär. Şu maglumatlaryň nusgalaryny ätiýaçlandyrylan şahslara hem berilýär.

27. Ätiýaçlandyrylan şahsyň şahsy maglumatlary Gaznanyň kesgитlän tertibinde, ätiýaçlandyryan tarapyndan kagyz ýa-da elektron görnüşinde berilýär.

28. Ätiýaçlandyryja ýuridik şahs bolan ätiýaçlandyryan tarapyndan berilýän şahsy maglumatlar ýolbaşçynyň goly we möhri bilen tassyklanýar.

29. Ätiýaçlandyryja ýuridik şahs bolmadyk ätiýaçlandyryan tarapyndan, berilýän şahsy maglumatlar onuň goly bilen tassyklanýar.

30. Ätiýaçlandyryan tarapyndan tabşyrylan resminamalarydaky maglumatlar şu Tertibiň we Gaznanyň talaplaryna laýyk gelmeýän görnüşinde taýýarlanan ýagdaýynda, olar atly pensiýa hasaplaryna geçirilmeýär we ätiýaçlandyryandan maglumatlary tertibe getirmek talap edilýär.

31. Ätiýaçlandyryjylar, ätiýaçlandyryanlaryň we şol sanda özbaşdak töleýän ätiýaçlandyrylan şahslaryň şahsy maglumatlarynyň dogrudygyna goşmaça maglumatlary soramak we barlaglar geçirmek arkaly gözegçilik edýärler.

32. Ätiýaçlandyryan, şahsy maglumatlar bilen barlagyň netijesiniň ätiýaçlandyryjy tarapyndan ýüze çykarylan aratapawudyny alandan soň, bir hepdeäniň dowamynda olary aradan aýyrýar we takyklanan maglumatlary ätiýaçlandyryja berýär.

33. Ätiýaçlandyryjy “Döwlet pensiýa ätiýaçlandyrmasy hakynda” Türkmenistanyň Kanunynyň 7-nji maddasynyň ikinji böleginiň 7-10-njy bentlerinde görkezilen şahslara, ätiýaçlandyryan hökmünde ätiýaçlandyрма halaty ýüze çykan ýagdaýynda aýratyn döwürlerini tassyklaýan resminamalar ätiýaçlandyrylan şahs tarapyndan getirilende, şol üstümizdäki ýyl üçin Türkmenistan boýunça Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen iň pes zähmet hakyndan ugur alyp pensiýa gatançlary barada ätiýaçlandyrylan şahslaryň atly pensiýa hasabyna ýazgy geçirilýär.

34. Ätiýaçlandyryan, raýatlaryň başlangyç pensiýa maýasyny hasaplamak üçin, Gaznanyň kesgитlän tertibinde we möhletlerinde, özüniň ýerleşýän ýeri boýunça ätiýaçlandyryja öz işgärleriniň (pensiýa alýan işgärlerden başga) ählisi barada şu aşakdaky maglumatlary berýär:

şertli-toplaýyş pensiýa usulynyň girizilmeginden öňki iş döwri we hasaba alynýan beýleki iş döwürleri barada;

ätiýaçlandyrylan şahs tarapyndan saýlanyp alnan islendik yzygider bäs senenama ýyly boýunça zähmet haky (girdejisi) barada.

Zähmetiň hakyna tutma görnüşinde işlemeýän raýatlaryň, beýleki iş berijilerde işlän iş döwürleri we zähmet haklary baradaky maglumatlary, raýatlaryň özüleri tarapyndan ätiýaçlandyryja berilýär.

35. Ätiýaçlandyryýan tarapyndan ätiýaçlandyryja berlen şahsy maglumatlar, buhgalteriýa hasabatyny saklamagyň düzgünlerine laýyklykda ätiýaçlandyryýanda saklanýar.

36. Atly pensiýa hasap üçin, ätiýaçlandyryýanlar we ätiýaçlandyrylan şahslar tarapyndan berlen, pensiýa gatançlary baradaky kagyz ýüzünde we elektron görnüşdäki maglumatlary düzýän resminamalar, ätiýaçlandyryjyda ätiýaçlandyrylan şahsyň atly pensiýa hasabyna geçirilen gününden soň, 6 ýyldan az bolmadyk möhletde saklanýar. Atly pensiýa hasap üçin, ätiýaçlandyryýanlardan we ätiýaçlandyrylan şahslardan alnan beýleki maglumatlary düzýän resminamalar ätiýaçlandyryjyda 3 ýyldan az bolmadyk möhletde saklanýar.

VI. Pensiýa gatançlaryny geçirmegiň we hasaba almagyň tertibi

37. Ätiýaçlandyryjy özüniň ýerleşýän ýeri boýunça bank edarasynnda ýörite hasabynyň üstaşyr hasabyny açýar.

38. Ätiýaçlandyryýan aýma-aý her geçen aý üçin (hasabat döwri) indiki aýyň 20-ne çenli ýörite hasabynyň üstaşyr hasabyna pensiýa ätiýaçlandyrmasy gatançlaryny geçirýär.

39. Ätiýaçlandyryýan zähmet hem-de beýleki haklary (pul we önüm görnüşinde) tölemek üçin serişdeleri almak boýunça gerek bolan resminamalary, pensiýa ätiýaçlandyrmasy boýunça gatançlaryny geçirmek baradaky töleg tabşyryklaryny, bank edarasyna birwagtda berýär. Söwda düşewüntliginiň ujundan zähmet haky töleýän kärhanalar boýunça tabşyryklar bank edarasyna aýlyk tölenýän günü berilýär.

40. Ätiýaçlandyryjy her gün, bank edaralaryndan üstaşyr hasabyna gelip düşen serişdeler barada maglumat alýar we alan günü Gaznanyň ýörite hasabyna geçirýär.

41. Ätiýaçlandyryjy her gün bank edarasynnda üstaşyr hasabyna gelip düşen serişdeler barada maglumatlary alýar, ätiýaçlandyryýan tarapyndan hasabat döwür üçin tölenen pensiýa gatançlarynyň möçberi gelip düşen tölegleriň möçberi baradaky maglumat bilen deňeşdirme geçirýär.

42. Ätiýaçlandyryjy ätiýaçlandyryýanlar, özbaşdak töleýän ätiýaçlandyrylan şahslar tarapyndan berlen şahsy maglumatlary, şeýle hem ätiýaçlandyrylan şahs üçin geçirilen pensiýa gatançlaryny atly pensiýa hasaplaryna girizýär.

VII. Ätiýaçlandyryýanyň hukuklary we borçlary

43. Ätiýaçlandyryýanyň:

Zähmet ýa-da raýat-hukuk häsiýetli şertnama baglaşylan ýagdaýynda ätiýaçlandyrylan şahsdan pensiýa ätiýaçlandyrmasyň kitapçasyny görkezmegini talap etmäge;

şu Tertibe laýyklykda ätiýaçlandyrylan şahslar barada ätiýaçlandyryja tabşyrylýan maglumatlaryň üstüni ýetirmäge we takykklamaga;

raýatlar işe kabul edilende meýletin pensiýa ätiýaçlandyрма şertnamasynyň bardygyny anyklamaga;

döwlet pensiýa ätiýaçlandyrmasyň meseleleri boýunça düzgünnamalar we gollanmalar bilen tanyş bolmaga hukugy bardyr.

44. Ätiýaçlandyrylan:

şu Tertipde göz önünde tutulan ätiýaçlandyrylan şahslar barada maglumatlary öz wagtynda ätiýaçlandyryja bermäge;

şu Tertibe laýyklykda ätiýaçlandyryjydan pensiýa ätiýaçlandyrmasyň kitapçalaryny alyp, olary özünde işleýän işgärlere gowşurmaga;

ätiýaçlandyrylan şahsyň zähmet depderçesinde onuň atly pensiýa hasabynyň ätiýaçlandyрма belgisini ýazmaga;

pensiýa ätiýaçlandyрма gatançlaryny öz wagtynda hem-de bellenen tertipde ätiýaçlandyryja geçirmäge;

ätiýaçlandyrylan şahsa onuň atly pensiýa hasabyna geçirilen pensiýa gatançlarynyň maglumatlaryny mugt bermäge;

ätiýaçlandyrylan şahsyň işden çykan günü ýa-da raýat-hukuk häsiýetli şertnamanyň ýatyrylan günü, şoňa görä Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda zähmet hakyndan ätiýaçlandyрма gatançlary hasaplanýan bolsa öň ätiýaçlandyryja berilmedik onuň şahsy maglumatlaryndan nusgany mugt bermäge;

ätiýaçlandyrylan şahs tarapyndan berilýän pensiýa ätiýaçlandyrmasyň kitapçasynyň ýazgylaryny onuň pasportynyň ýazgylary bilen gabat gelmegini barlamaga borçludyr.

VIII. Ätiýaçlandyrylan şahsyň hukuklary we borçlary

45. Ätiýaçlandyrylan şahsyň:

atly pensiýa hasabynda saklanýan maglumatlary zerurlyk ýüze çykan wagtynda ätiýaçlandyryjydan mugt almaga;

işden çykan günü ýa-da raýat-hukuk häsiýetli şertnamanyň ýatyrylan günü, şoňa görä Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda zähmet hakyndan ätiýaçlandyрма gatançlary hasaplanan bolsa ätiýaçlandyrylan tarapyndan öň ätiýaçlandyryja berilmedik özüne degişli şahsy maglumatlaryndan nusgany mugt almaga;

shahsylaşdyrylan hasabyň maglumatlaryndaky nätaklyklygy anyklamagy we düzetmegi ätiýaçlandyryjydan talap etmäge;

bellenen tertibe laýyklykda, toplaýyş pensiýa usuly boýunça öz atly pensiýa hasabynda bolan pensiýa toplamalaryny almaga;

hökmany we meýletin pensiýa ätiýaçlandyrmasy boýunça düzgünnamalar hem-de gollanmalar bilen tanyş bolmaga;

pensiýa ätiýaçlandyrmasy gatançlarynyň doly we wagtynda ätiýaçlandyryja geçirilmegini ätiýaçlandyryjydan talap etmäge hukugy bardyr.

46. Ätiýaçlandyrylan şahs:

ätiýaçlandyryjyda bellige durmaga;

pensiýa ätiýaçlandyrmasyň kitapçasyny almaga, ony saklamaga we ätiýaçlandyryjanyň hem-de ätiýaçlandyryjynyň talap eden wagtynda görkezmäge;

şu Tertibe laýyklykda, atly pensiýa hasabynda saklanýan maglumatlaryň üýtgän, şeýle hem pensiýa ätiýaçlandyrmasyň kitapçasyny ýitiren ýagdaýlarynda ätiýaçlandyryja habar bermäge hukugy bardyr;

ätiýaçlandyryjynyň talap etmegi bilen atly pensiýa hasaba geçirmeli maglumatlary tassyklaýan resminamalary bermäge;

şu Tertipde kesgitlenen möhletde pensiýa gatançlaryny tölemäge borçludyr.

IX. Ätiýaçlandyryjynyň hukuklary we borçlary

47. Ätiýaçlandyryjynyň hukugy:

şu Tertibe laýyklykda ätiýaçlandyryýandan we ätiýaçlandyrylan şahslardan maglumatlary öz wagtynda hem-de dogry talap etmäge;

ätiýaçlandyryýandan we ätiýaçlandyrylan şahslardan zerur hem-de takyklaýjy maglumatlary gaýtadan ýa-da goşmaça soramaga;

ätiýaçlandyryýanlar tarapyndan berilýän maglumatlaryň dogrudygyny gözegçilikde saklamaga;

pensiýa gatançlarynyň hasaplanmagy, wagtynda tutulmagy we geçirilmegi meseleleri boýunça kärhanalarda, edaralarda we guramalarda barlaglary geçirmäge;

Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda, pensiýa gatançlaryny öz wagtynda geçirilmeyändigini üçin maliýe jerimelerini ulanmaga we puşmany töleglerini salmaga.

48. Ätiýaçlandyryjy borçludyr:

pensiýa ätiýaçlandyrmasy boýunça bellenilen tertibe laýyklykda ätiýaçlandyryýanlary we ätiýaçlandyrylan şahslary öz wagtynda bellige almaga;

şu Tertibe laýyklykda, ätiýaçlandyryýanlar we ätiýaçlandyrylan şahslar, şol sanda pensiýa gatançlaryny özbaşdak töleýänler tarapyndan getirilen maglumatlary öz wagtynda atly pensiýa hasaplaryna girizmäge;

ätiýaçlandyrylan şahslaryň pensiýa gatançlarynyň we pensiýa maýasynyň şahsy hasabyny ýöretmege;

ätiýaçlandyrylan şahslaryň atly pensiýa hasaplaryndaky bolan maglumatlary, şeýle hem olardan düzülen şahsylaşdyrylan hasabyň resminamalarynyň ygtybarly saklanylmagyny guramagy;

ätiýaçlandyryýan tarapyndan pensiýa ätiýaçlandyrmasy boýunça pensiýa gatançlaryny doly we öz wagtynda geçirilmegine gözegçiligi amala aşyrmaga;

ätiýaçlandyryýan tarapyndan berilýän maglumatlaryň dogrudygyna gözegçiligi amala aşyrmaga;

ätiýaçlandyrylan şahsyň islegine görä onuň atly pensiýa hasabyndaky maglumatlaryny kagyz ýüzünde, elektron göterijide ýa-da elektron poçta arkaly mugt bermäge;

ätiýaçlandyryýanlara we ätiýaçlandyrylan şahslara olaryň hukugyny hem-de borçlaryny, şahsylaşdyrylan hasabat ýöretmegiň tilsimlerini, şahsylaşdyrylan hasabatýň resminamalarynyň görnüşlerini doldurmagyň we şahsy maglumatlary bermegiň tertibini düşündirmäge;

ätiýaçlandyrylan şahsyň talap etmegi boýunça, ätiýaçlandyrylan tarapyndan ätiýaçlandyrylan şahsa berilen maglumatlary onuň atly pensiýa hasabyndaky maglumatlary bilen deňeşdirmäge;

ätiýaçlandyrylan şahslara pensiýa ätiýaçlandyrmasyň kitapçasyny ýazyp bermäge;

ätiýaçlandyrylan şahslary, ätiýaçlandyrylanlary döwlet pensiýa ätiýaçlandyrmasyň meseleleri boýunça düzgünnamalar we gollanmalar bilen tanyşdyrmaga.

X. Bank edaralarynyň hukuklary we borçlary

49. Ätiýaçlandyrylan şahs pensiýa toplamalaryny almaga ýüz tutanda, bank edaralary ondan pensiýa ätiýaçlandyrmasyň kitapçasyny talap etmäge hukugy bardyr.

50. Bank edaralary:

banklar ätiýaçlandyrylana Ýuridik (fiziki) şahsyň hasaplaşyk hasabynyň açylandygy ýa-da ýapylandygy barada habarnamany (şu Tertibe 7-nji goşundy), şeýle hasabyň açylan ýa-da ýapylan gününüň ertesi gününden gijä galman ýerleşýän ýerindäki ätiýaçlandyryja ibermäge;

her aýda, ätiýaçlandyrylanlaryň zähmet hakynyň tölegini we pensiýa gatançlaryny geçirmek baradaky töleg tabşyryklaryny, olaryň birwagtda pensiýa gatançlaryny geçirendigi we ätiýaçlandyrylan şahslar barada şahsy maglumatlary ätiýaçlandyryjynyň alandygy barada belligi bar bolan ýagdaýynda (sanly tehnologiýalary ulanmak arkaly elektron töleg ulgamynda nagt däl görnüşinde geçirilýän tölegler muňa degişli däl) geçirmäge;

bar bolan serişdeleriň galyndysy we hereketi baradaky göçürmäni talaba görä: üstaşyr hasabyndakyny - ätiýaçlandyryja;

Gaznanyň ýörite hasabyndakyny - Gazna bermäge borçludyr.

Türkmenistanyň Adalat ministrligi tarapyndan
2013-nji ýylyň 18-nji fewralynda bellige alyndy.
Bellige alyş sany 681.